

Науковий Збірник. Харківської Науково-Дослідчої Катедри Історії України, І. пам'яті акад. М. Сумцова «РУХ» Харків, 1924, стор. 154.

Наукова спеціальна література, присвячена українознавству остільки бідна, що задалегідь треба вітати кожну спробу в цій справі. Книга, що ми її зараз маємо рецензувати, «виходить у світ не як офіційне видання цієї катедри, а за ініціативою і навіть на власні кошти—у складку—співробітників катедри, головним чином, її аспірантів». До складу цього збірника ввійшли доклади та реферати, що були зачитані на засіданнях катедри.

Із статтів збірника, треба одразу ж виділити чотири статті (Проф. А. Ветухова, — Акад. Сумцов та Потєбніянство; Н. Ерофіїва—Питання про українські думи в працях акад. М. Сумцова; Н. Ткаченка—Акад. М. Сумцов і Слобжанське письменство; Р. Данковська,—Акад. М. Сумцов, яко діяч Музея Слобідської України). Треба пожалкувати, що немає тут загальної статті—характеристики акад. М. Сумцова, яко історика української літератури взагалі. Що до цих статтів, то вони написані в звичайному тоні некрологів і варті уваги лише як пошана пам'яті покійного вченого. Можна хіба зауважити, що назва статті А. Ветухова зовсім не відповідає її змісту: до потєбніянства, ц. т. до вчення Потєбні до дальнішої розробки поставлених ним питань М. Сумцов зовсім не підходив; і проф. Ветухов розглядає лише статті М. Сумцова, що були присвячені Потєбні: спомини, біографічні згадки й т. инш.

Далі увагу звертає стаття М. Горбаня «Невідома записка початку XIX віку» «об ищущих казачества» та А. Ковалівського, «Розвиток етичних поглядів Г. Сковороди в зв'язку з його життям». Перша стаття вводить у науковий обіход надзвичайно цікавий документ, що є яскравим «пам'ятником думок та настроїв українського панства початку XIX віку»; на жаль, залишилася ненадрукованою (певно, за браком місця) сама записка і читач мусить задовольнитися лише невеличкими уривками, наведеними в статті М. Горбаня. А. Ковалівський в своїй цікавій статті дав, — оскільки відомо, — першу спробу якось упорядкувати хронологічно твори Сковороди та продивитися еволюцію його етичних поглядів. Таке впорядкування матеріалу дає змогу усунути силу різних непорозумінь та суперечностей, що їх находили у філософії Сковороди попередні дослідувачі.

М. Плевако («Григорій Сковорода й українське письменство») та П. Тиховський («Адам Мицкевич в українських перекладах») надрукували бібліографічні огляди без претензій на будь-які висновки. А. Шамрай («О. Потєбня і методологія історії літера-

тури») прореферував погляди Потєбні на завдання історично-літературної науки.

Зовсім невдалими здаються нам статті В. Білецької («Етнографізм у творах Я. Щоголіва») та С. Таранушенка («До питання про Лермонтовські мотиви в Кобзарі Шевченка»); перша стаття є ніби то реферат першокурсника, друга зовсім не відповідає тим вимогам, з якими ми повинні підходити до розвідок такого роду, хоч висновок його («Шевченка й Лермонтова ми можемо ставити поруч, проводити паралель, знаходити спільні думки й засоби творчості, але про вплив можемо говорити лише в окремих дуже небагатьох випадках») здається нам цілком слухним.

Ю. Якович.

О. БЕРНАШЕВСЬКИЙ і Є. ЗВЯГИНЦЕВ.
Віки та людська праця. «Книгоспілка», Харків—Київ, 1924, ст. 140.

Чимала книжка «Віки та людська праця» належить до тих книжок, які скоріше можна вважати читанками, ніж популярно-науковим матеріалом. На протязі всієї книжки ми маємо велику низку—кілька десятків статтів майже хрестоматійного, белетристичного характеру. Лише частина їх популярно-наукова. Тому читачеві, який вже досить освідомлений в питаннях історії культури, вона може бути скучною, а через одноманітність засобів викладу—й нудною; отже для початкуочого читача вона здається—буде змістовна й тому інтересна. У книжці дев'ять розділів. У кожному оповідається про характер людської праці на протязі віків. Автори тримаються з одного боку історичного фундаменту, чому й зупиняються на камінному віці, кочовому періоді то-що, з другого боку на географічному, тому ми знаходимо відповідні картини з життя різних країн (для нас особливо цікаво, що автор торкається минулого Польщі, Литви й України). Робиться вражіння, що автори бажають сказати про питання дуже багато охопити його з усіх боків. Але тоді 140 сторінок—замало.

Перші розділи присвячено історії боротьби людини з землею—«за ниви». Визнається та велика трудність, яку прийшлося подолати первісній людині у боротьбі за поле з природою. Звичайно, що прийшлося торкнутися й історії знаряддя хліборобства. Те, що наші прадіди з давніх давен були хліборобами, примушує авторів зупинитися докладно на віковій боротьбі між степом та нивою на Україні. Використано дані історії—літопису про життя кочовників, боротьбу з ними, як представниками степу, будівництва міст для охорони поля. Цікаві сторінки п'ятого розділу («Земля і держава»), де автори зачепили побут кріпаків, утиски

їх поміщиками-експлуататорами людської праці. Торкаючись у данім разі історії України, автори оповідають про епоху козацьких повстань, хмельниччину, панщину взагалі. Є сторінки, де цікаво розглянуто питання про земельну власність. Шостий розділ дуже змістовно каже про роль води в житті землі й людини («Знання і оновлення землі»). Читач має перед собою цікаві рядки про боротьбу з дюнами, барханами, кучугурами, цими ворогами поля й води, з летючими пісками, засобами боротьби проти них. Трохи штучно якимось прив'язані сюди рядки про угноєння, оновлення виснаженого ґрунту.

У сьомому розділі говориться про залізо на службі в хлібороба (для нас особливо цікаво про добування заліза й хліборобство на Україні, добування на Україні земляного вугілля). Останні розділи присвячено залежності поля від ріжного підсоння, а також залежності від нього й людської праці.

У кінці книжки є розділ: Питання для повторення. У тексті досить малюнків (на жаль виконаних недуже гарно). Що дуже цінно, є малюнки діаграм, а також цікаві рядки, які пояснюють велику вагу діаграм, засоби як їх робити самому. На цей бік книжки треба звернути увагу. Книжка, змістовна, її можна радити читачві.

Переклад задовольняючий.

Ів. Єрофіїв.

КУДРЯВСЬКИЙ Д. ПРОФ. Як у старовину жили люди. Вид—во «Шлях Освіти». Харків, 1924, стор. 119.

Цю книжку перекладено з 7-го російського видання («Московский рабочий» М. 1923). Книжка має три розділи: 1) матеріальні обставини життя у первісної людини; 2) громадське життя у первісної людини; 3) розумове життя у первісної людини—де автор пояснює виникання й розвиток різних культурних явищ мови, рахування, письма, мистецтва, будівництва, утворення сім'ї і таке інше. До тексту додано вступ. У ньому зазначено поступовість культурного розвитку життя, а також наведено думку, що матеріальні умови життя складали собою ґрунт за-для тієї чи іншої форми життя громадського, а життя розумове одбивало у собі й той й другий бік життя й призводило до зміни й матеріальних умов та умов життя громадського. Зрозуміло тому й завдання автора простежити хід культурного розвитку людськості поперше з матеріального боку, потім з боку розумового та громадського, не відрізняючи їх один від одного, але розглядаючи в обопільному зв'язку. У вступі також сказано, яким засобом можна зрозуміти історію життя дикуна з життя сучасного дикуна.

Питання про життя людини в старовину розв'язано докладно. Перед читачем повстають яскраво картини життя первісної людини, а те, що ці картини наведені кожна на своїм місці, дає спроможність скласти велику загальну картину. Інтересні відомості про первісну їжу, знаряддя, озброєння, промисловість, житло, посуд, освоювання тварин. Це знаходимо з іншими подробицями матеріального життя—у першому розділі. Цікаво розказано й про громадське життя, де розглянуто про роль кривности й родини у старому житті, форми шлюбу, побратимство, торгівлю. Не так задовольняє третій розділ, де наприклад сказано, що релігія виникає лише з бажання пояснити незрозумілі явища природи.

Книгу варт рекомендувати для знайомства з первісною культурою навіть читачу без усякої підготовки, оскільки зрозумілий виклад річей. До того—у змісті дуже багато цікавих подробиць, які не розкидано де попало, а скупчуються де слід. Читач завдяки їм може бути задоволений кожним розділом.

Книжку перекладено добре. Текст розроблено численними малюнками, які відбито добре. Зовнішній вигляд книжки теж робить приємне враження.

Книжку варто придбати кожній селянській й робітничій бібліотеці.

Ів. Єрофіїв.

ТЮТЮНИК Ю. 3 полянами проти Вкраїни. З передмовою і примітками М. Любченка. Державне видавництво України. Харків, 1924 р. Стор. 101 Ціна 50 коп.

Поляки, не дивлячись на Ризький мирний договір від 18 березня 1921 року, як знаємо з преси, раз-у-раз порушали цей договір, насилаючи на Україну різні невеличкі загопи та банди. З приводу цих порушень Ризького договору, Радянський Уряд не раз складав Польщі свої протести. Але кожен раз польське панство запевняло нас у своїй лояльності та заперечувало будь яку свою участь в організації банд.

Ю. Тютюник докладно розповідає, як польський генштаб увесь час, особливо з 1921 року, відігравав велику роль в складанні банд проти УРСР.

Матеріал, дуже придатний до різних комбінацій, було зкуплено у Польщі: тут емігранти-росіяне від монархістів до савинківців, тут українці різних гатунків, Петлюра з своєю «державою», тут багато козацтва по таборах, котрих або чекала нагла смерть, або треба було виконувати волю Польщі. Як свідчить Ю. Тютюник, за польські гроші, з польською зброєю, в супроводі та під контролем польських

поручиків-пільсудчиків шли українці «визволяти» Україну. Так сталася згода українців-емігрантів із польським панством проти радянської України.

В організації наскоку цих банд брав участь і автор, та пізніше прийшло каяття. Ю. Тютюник побачив, що виступаючи проти радянської України він це робить лише на користь польському панству. Вернувшись на Рад. Україну і розповідає про історію організації Польщею бандит-

ських наскоків на Україну й ролю в цій справі польської дипломатії. Таємниці її викрито

Добу змальовано докладно, події зтверджено фактами.

Вона ще раз підкреслює, як пани разом з «отаманами» обдурювали несвідомих козаків, що попалися в польські табори, послаючи їх проти Радянської України.

Піцанин.

СПРАВОЧНА ЛІТЕРАТУРА.

ПАНІВ. А. Н. „Метрична система мір“. Ухвалено Всеукраїнською Міжвідомчою Метричною Комісією. Видавництво «Шлях Освіти». Харків. 1924 року. Стор. 132. Ціна—1 карб.

Питання про заміну вживаної ще й досі в ССРР системи мір і ваги, на систему метричну, можна вважати за остаточно вирішене. Уряд УСРР, визнаючи за необхідне перевести таку заміну, ухвалив переводити її планово з таким розрахунком, щоб на 1-е січня 1925 метричну систему було введено всюди. А проте, хоч підготовчі роботи в цьому напрямку розпочато ще з 1918 р., доводиться визнати, що широким колам населення метрична система ще й досі мало відома. Одна з причин такого повільного переходу метричної системи до вжитку є майже цілковита відсутність широкої агітації за цю систему. Навіть по школах де ця агітація повинна вестися з 1923 р., метрична система ще не набула собі прав громадянства. І тут особливо гостро відчувається потреба у відповідній літературі, як суто-агітаційного характеру, так і типу підручника. Тому не можна не вітати виходу такої книжки, як книжка Панова «Метрична система мір». Вона є перша книжка в цій галузі, видана українською мовою 1). Не належачи до типу poradників, книжка ця в той же час не є систематичний підручник. Однак вона при-дається і для вчителя школи, що братиме з неї багато матеріалу для агітації за метричну систему; при-дається вона й технічному співробітникові, якому часто потрібно мати під руками poradник і показчик для перекладу наших мір на метричні і навпаки. Книжка має дві частини: Перша дуже влучно подає багатий історичний матеріал, що до виникнення ідеї мір взагалі, й метричної системи зокрема, а також про

перевагу цієї останньої системи проти інших, що до простоти й доцільності.

Друга частина складається з подвійних таблиць: таблиці російських мір у перекладі на метричні і таблиці метричних в перекладі на російські. Ці таблиці дуже гарно вироблені й пристосовані для практичного вжитку, так ширшого, як і вузкого.

Чіткий і великий друк, популярність мови робить цю книжку приступною для широкого масового читача.

Особливо радимо її для шкіл, робфаків, шкіл фабзавуч, профшкіл і радпартшкіл, як гарний, вичерпуючий, цінний підручник в справі вивчення метричних мір. Багато цінного й придатного матеріалу дає ця книжка також і вчителів.

Ю. М.

Є. КОЛОМОЙЦЕВА. Літературные кружки в рабочих клубах. Вид. «Червоний Шлях». Харків, 1924 р. Стр. 20. Ціни не зазначено.

Всю роботу літгуртків у клубах, автор поділяє на три частини: 1) в гуртках з випадковими слухачами, перед якими зачитують якийсь твір і його, коли є можливість, розбирають, 2) гуртки де вже постійно провадиться робота з певним програмом, але з контингентом слухачів, ще мало підготовлених і, зрештою, 3) гуртки підвищеного типу, де вже ведеться досить серйозна робота по вивченню літератури, розбору стилю, техніки письма і т. ін. Далі дається тематичний програм літгуртків: «робітничий побут», «селянське життя» і т. д. і схематичний розбір тем, що їх зазначено було раніше. Взагалі у цій маленькій брошюрі автор дає досить багато матеріалу для робітника клубу по літчастині, і книжку буде використано, тим більше, що у нас подібних книжечок ще не було.

Треба тільки зазначити, що оті гуртки початкуючі, не мають такого значіння, яке їм надає автор, і про них можна було б сказати менше в рахунок двох інших типів, гуртків,

1) Видавництво „Ч. Шлях“ у „Бібліотеці малописьменного“ друкує популярну брошуру О. Панченка—„Про метричні міри“.

які мають більше значіння, але програм їхньої роботи розроблено не досконало, особливо в тій частині, що торкається газетної роботи. В клубах, переважна більшість членів літгуртків є—робкори, що дуже цікавляться практикою газетної роботи—статті, репортажа і т. ин., через те слід би було дати окрему статтю в брошурі про таку роботу з робкорами, яка цікава була-б і для всіх членів гуртка. Ось наприклад спілка пролетарських письменників «Гарт», заснує при робітничих клубах, не просто літкуртки, а літературно-газетні гуртки і має рацію, бо практика роботи в клубах показала, що газетною роботою члени таких гуртків дуже цікавляться. Так само в «тематичному програмі» часто є твори, яких безумовно можна було-б не ставити в програм, бо коли керівник не виявить ініціативи і користується тим програмом, що накреслено тут—можуть бути ляпсуси. Напр. не слід було-б ставити Ів. Буніна у відділі про селянське життя—вже надто він солоденький. Так само у розділі про національну справу немає ні одного автора, напр. про з'явища під час громадянської війни на Україні і т. ин.

Але найголовніша справа з цією брошурою та, що в ній немає ніякого натяку на українську літературу, хоча книжка дійсно торкається клубів на Україні. Треба-б було авторові про це подумати і не тільки подумати, бо коли взяти українських авторів (може з невеликою кількістю російських письменників) од Марка Вовчка через Левицького, Стефаника, Коцюбинського, Винниченка до Хвильового та інших сучасних письменників, ми-б мали той самий матеріал, що дають його Успенські, Златовратські та інші російські письменники виставлені в програму. А така книжка для роботи гуртків по українській літературі зараз надзвичайно необхідна, і те, що автор не скористувався українською літературою значно зменшує значіння цієї брошури на Україні. А загалом для користування в клубах книжка підходить, тільки треба ще зазначити на жаль, що автор в тематичному програмі не вставив розділу про релігійне питання, яке досить освітлено в художній літературі і яке має актуальне пропагандистське значіння.

Ол. Копиленко.

Читальня Центрального Сельбудинку в Харкові.
З журналу «Знання»—Видавництво «Червоний Шлях».

Хроніка.

Твори Леніна Українською мовою.

(За матеріалом книжкової палати).

Скоро рік минає після смерті т. Леніна і тисячі нових кадрів партійних вже по надпів року переходять через теоретичну партійну школу. Ленінський призов став на одне з головніших місць у партійно-освітній роботі так в РСФСР як і на Україні. Отже цікаво знати яку базу має ця освіта на Україні. Лекційна, гуртова робота є лише початком, методологічною і систематизуючою частиною цієї роботи, а основою є і буде, звичайно, думка самого т. Леніна, його твори.

За відомостями Української книжкової палати, що збирає всю друковану на Україні літературу, маємо такі твори т. Леніна українською мовою.

1. Ленін. Імперіалізм, як новітній етап капіталізму. ВУВидат 1920 р.
2. " Завдання Спілки Комуністичної молоді. Харків Всеукраїнське Вид-цтво 1920 р. ст. 26.
3. " Завдання Комуністичного Інтернаціоналу. В.У.В. 1920 р. ст. 21.
4. " Великий почин (Суботники) Х. В. У. В. 1920 р., ст. 31.
5. " Лист до робітників і селян України. В. У. В. 1920 р. ст. 10.
6. " Теж Вид. П. У. К. О. В. К. 1920 р. ст. 16, Теж Вид. Д. В. У. 1924 р.
7. " Промова на з'їзді робітниць. В. У. В. 1920 р. ст. 14.
8. " Як комуністи більшовики ставляться до середнього селянства. В.У.В. 1920 р. ст. 46.
9. " Теж. Вид. ЦККП(б)У 1919 р. ст. 13.
10. " Промова на VIII з'їзді Рад. Д. В. У. 1921 р. ст. 36.
11. " Лівий комунізм—дитяча хвороба в комунізмі. Д. В. У. 1921 р. ст. 88.
12. " Карл Маркс і основи марксизму Х. „Гарт" 1923 р. ст. 45.
13. " Карл Маркс. ДВУ. 1924 р. ст. 45.

14. Ленін. Про продовольчий податок. ДВУ. 1924, ст. 77.

15. " Третій Інтернаціонал та його місце в історії. Х. ДВУ. 1924 р. ст. 30.

16. " Економіка та політика за часів диктатури пролетаріату. Х. ДВУ.

Як бачимо, видано всіма вид-цтвами протягом 1919—1924 року (до I-XI) всього 13 назв: з них одну перевидано тричі („Лист до робітн. та селян України“, а дві—двічі („Як комуністи більш. ставл. до серед. сел-ства“ та „Карл Маркс“).

Переглядаючи реєстр, помічаємо надзвичайну випадковість підбору творів, пристосованість до якогось моменту. Далі бачимо, що видавано майже виключно дрібну, брошуРНу літературу і знаходимо тільки дві ширших теоретичних праці—„Імперіалізм“ (1920) та „Лівий комунізм“ (1921) по одній на рік. По роках вся продукція розподіляється так (по назвах).

1919 рік—1, 1920 р.—7, 1921—2, 1923—1, 1924—5, а за 1922 рік ні одної!

Очевидно матеріал книжкової палати не зовсім повний, але додавши до цього ще 10% матимем надто барвистий малюнок стану нашої „базис“ по роботі з ленінризмом на Україні.

Укроб'єднання радянських і партійних видавництв.

Українське об'єднання рад. і партійних видавництв, що було засновано влітку п. р., згідно з положенням має такі завдання:

1. Регулювати й погоджувати редакційно-видавничі й торговельні плани радянських, партійних, професійних і кооперативних видавництв в межах УСРР, вивчати їх господарську діяльність, а також умови книжкового ринку України й розповсюдження друкованих творів, розглядати спірні питання, що можуть виникнути між видавництвами й т. и.

Членом об'єднання може бути кожне радянське, партійне, професійне й кооперативне видавництво УСРР.

Для переведення усієї роботи об'єднання на загальних зборах представників обирає бюро. Членами фундаторами являються: Державне Видавництво, Червоний Шлях, Пролетарій, Книгоспілка. Крім того до об'єд-

нання увіходять ще такі видавництва: „Робочий Донбас“, Укрбюро ВЦСПС. і Харківський відділ ГИЗ.

На протязі останніх місяців бюро винесло цілу низку рішень, скерованих на унормування видавничої діяльності українських видавництв.

Далі визнано за потрібне утворити книжкову статистику під керуванням Центрального Статистичного Управління.

Розроблено проєкта організації Українського бюро контрагентства друку. Контрагентство друку згідно з проєктом має дбати про постачання кіосків на залізниці літератури, виданою українськими видавництвами.

З метою своєчасного забезпечення папером діяльності українських видавництв вирішено вжити заходів через Центральне бюро Радянських і партійних видавництв, щоб Бумтрест своєчасно виконував заявки українських видавництв.

Ухвалено також, що кредити Центрального бюро українським видавництвам повинні відпускатися через Укрбюро, згідно заявки останнього. З цією метою Укрбюро зосереджує весь матеріал видавництв, потрібний для в'яснення розміру кредиту.

На одному з засідань бюро видавництв визнано доцільним організувати видання масового селянського журналу для обслуговування сільбудів, хат-читалень і сільського культурно-освітнього робітника.

Видавати журнал має Головополітосвіта.

Визнано також за конечну потребу мати на Україні постійний бібліографічний журнал. З огляду на те, що „Червоний Шлях“ приступив до видання такого журналу „Нова Книга“ ухвалено додержувати постійний і сталий зв'язок бюро рад і партійних видавництв з „Новою Книгою“.

На одному з останніх засідань бюро розглянуло справу про видання сільсько-господарської літератури.

З огляду на велику потребу в цій літературі визнано за доцільне надати право видавництвам: Д.В.У., Червоний Шлях і Книгоспілка видавати с.-г. літературу, згідно розроблених планів, що мають бути ухвалені Науковим С.-Г. Комітетом при Наркомземі.

На далі-ж вирішено розмежувати між цими видавництвами видавання с.-г. літератури, надавши кожному видавництву одну якусь галузь.

Українське бюро Контрагентства друку.

У свій час на сторінках нашої преси відзначалось про те, яке велике значіння для поширення друкованого слова мають залізничні кіоски. Разом з тим зазначалось, що до цього часу ці кіоски являються засобом поширення лише книжки російською мовою.

Отже з метою налагодженої справи розповсюдження через кіоски друкованого слова укр. мовою й взагалі для кращої постановки кіосків утворюється в Харкові з ініціативи Укр. бюро радянських і партійних видавництв Українське бюро Правління Контрагентства Друку.

В склад його увіходять: 1 представник од Укрбюро радянських і партійних видавництв, 1—од газетного об'єднання і 1—од Державного Видавництва України.

До завдань Укрбюро належить: 1) скерувати діяльність кіосків в галузі постачання й підбору літератури, політика цін й инш., 2) адміністративне керування їх працею, як призначення, звільнення й заміна особистого складу, внутрішнього розпорядку й инш., 3) представництво від імені Правління контрагентства друку перед українськими організаціями, установами й особами й представництво інтересів українських залізничних кіосків в Правлінні контрагентства й иншими установами й організаціями союзу радянських республік.

Укрбюро підлягає всім розпорядженням, що видає правління контрагентства в питаннях, які торкаються літератури рос. мовою й погоджує працю з Правлінням Контрагентства, що перебуває в Москві, в справі збуту української літератури.

Представник Укр. бюро Радянських і партійних видавництв входить в склад Правління Контрагентства, користуючись рішенням голосом.

К.

З ДІЯЛЬНОСТІ ВИДАВНИЦТВ.

Видавництво „Червоний Шлях“.

З метою об'єднання керівництва книговидавничої й книготорговельної справи на Україні Ц. К. КП(б)У в березні цього року ухвалив об'єднати низку видавництв, що в своїй діяльності виконували б завдання XII й XIII-го Партз'їздів по національно-культурній справі—„Шлях Освіти“, „Червоний Шлях“, „Гарт“, „Плуг“, „Космос“ (Берлін), „Молодой рабочий“—в єдине й міцне Видавництво Ц. К. КП(б)У і Наркомосвіти УСРР—„Червоний Шлях“.

„Червоний Шлях“ є фундатор і одна з головних складових частин в системі Радпартвидавництв на Україні. Згідно з наміченим розмежуванням видавничих функцій „Ч. Ш.“ має своїм завданням видавати таку літературу: 1. Класичну та популярну марксистську літературу, (в тім числі „Капітал“ Маркса, повне зібрання творів Леніна і п'ятитомне зібрання його вибраних творів; 2. Бібліотеки Ленінізму (монографії та науково-дослідницькі роботи по окремих питаннях ленінізму, ленінські збірники, бібліографії, літературу ленінського призову й ленінської

селянської бібліотеки). 3. Бібліотеку суспільствознавства (економіка, історія, історичний матеріалізм, радянське право й ин.). 4. Бібліотеку природознавства (світознавство, жива й нежива природа). 5. Бібліотеку селянина з серіями: політичною, антирелігійною, природознавства, історичною, сільсько-господарською, медицини й ветеринарії, художньою й ин. 6. Бібліотеку малописьменного з аналогічними серіями, але в самому популярному й скороченому викладі. 7. Методологічну літературу по лінії Грамчека й політосвіти. 8. Педагогічну літературу, як для робітників освіти, так і для пропаганди радянської системи освіти (педагогічна робітничеселянська бібліотека). 9. Бібліотеки Комсомольця. 10. Української і нової чужоземної (в перекладі на українську мову) художньої літератури. 11. Річної літератури для національних меншостей (німецькою, польською, болгарською і молдаванською мовами). 12. Періодичну літературу, що займає виключно велике місце в загальному видавничому плані Видавництва і яка зараз реалізується випуском журналів: 1. Українського літературно-наукового громадсько-політичного місячника "Червоний Шлях". 2. Педагогічного місячника "Шлях Освіти". 3. Органа ЦК Укрбюро Робітосвіти "Радянська Освіта" (Київ). 4. Органа Головлітосвіти "Селянський Булинок". 5. Щотижневого, науково-популярного— "Знання". 6. Критичного й бібліографічного місячника "Нова Книга". 7. Органа Ц. Б. Пролетарського студентства України "Студент революції". 8. Еврейського літературно-публіцистичного двохтижневика "Ді Ройте Велт". 9. Щомісячного часопису сільсько-господарських шкільних закладів України: "Вістник Сільсько-Господарської Освіти". 10. Журналу Наукового Комітету Головлітосвіти "Ученые Записки". 11. Місячника ВУНЛК "Геть неписьменність". 12. Двохтижневої газети під тою ж назвою.

За час праці об'єднаного Видавництва це 6-то з 1-ого квітня по 1-ше жовтня п. р. випущено в світ: 247 назв, 1106 друкованих аркушів при тиражі в 1.807.050 примірників і 7.643.060 відбитках; з них українською мовою 188 назв (76%), 685 аркушів (62%), 1.534.750 примірників (85%) і 5173175 відбитків (68%).

Зріст українських видань йде рівнобіжно з неухильно-зростаючою видавничою продукцією взагалі.

З травня цього року українська продукція що до загальної кількості має такі цифри:

Назв.	61% аркуш.	56% тир.	61%.
в Травні	620%	490%	64,80%
" Червні	830%	720%	800%
" Липні	82,50%	69,50%	94%
" Серпні	730%	540%	86%
" Вересні	760%	660%	85%

З виданих книжок переважна більшість в назвах—це популярна, розрахована на масового читача література, як-то: ленінського набору, селянська бібліотека, видання до Жовтневих роковин то-що. З цієї літератури слід відзначити, "Робітничеселянську бібліотеку радянського права", яка реалізована до цього часу випуском низки книжок на такі теми: "Хабар", "Залізничного", "Радянська влада та церква" його-ж, "Право спадкоємства"—Волкова, "Самосуди на селі"—Пасішника, і пристосовані до Жовтневих роковин видання по цій самій серії: "Що дала Жовтнева Революція трудящій живці", "Есе і Жовтень і Суд"—Залізничного. Пристосовану до Жовтневих роковин Бібліотеку Жовтнева Революція, що дає низку матеріалів і спогадів про історію боротьби за Радявладу в Росії і на Україні в різних її галузях і етапах, як, наприклад: Вільямс "Вся влада Радам", Яковлів—"Історичне значіння Жовтня", Золотарьов—"Із історії Української Центральної Ради" та инш. Низку читанок, як загального характеру, так і пристосовану до Жовтневих роковин: "Червоний Шлях"—Жовтнева читанка-декламатор, складений М. Ю. Панченком (20 друкованих аркушів), "Жіноча читанка" "Жіноча воля". Збірник спогадів про різні моменти життя і роботи Володимира Ілліча Леніна в найприсутньому викладі за редакцією В. Чубаря: "Ленін в Жовтневій Революції"; збірник з художньо-антирелігійного письменства, складений М. Ю. Панченком, "З Ленінін проти бога" і инш. Жовтневий репертуар, в складі п'єс Остапа Вишні: "Заплуталась божя справа", "Що може циркуляр наробити", "Діти небесні", Тихонова "Самі", і Дія "На передодні".

Більш грубими, розрахованими до деякої міри на підготовленого читача є книги: "З суспільствознавства П. Христюк: "Нарис історії класової боротьби" і соціалізму т. І. Гольдін—"Соціалізм и Коммунизм во Франції" т. І, по бібліотеці Лені-

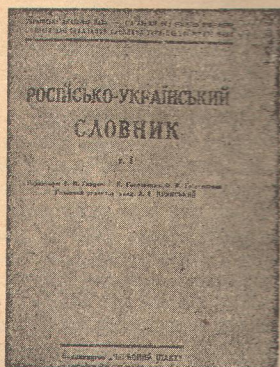

нізму—Равич-Черкаський“ Ленін і національне питання“ російською і українською мовою, Мотушко „Ленін в боротьбі з народництвом“ І. Е. Квірінг „Зачатки ревизии ленинизма у Преображенского“. По серії художньої літератури — збірник творів П. Тичини „Вітер з України“, Підмогильний „Військовий літун“ і инш.; з по-за серійних видань—Плевако „Шевченко і критика“ В. Поліщук—Європа на вулкані

Закінчується друком, II та III-й томи вищезазначеної праці Павла Христюка: нарис історії класової боротьби і II-й том проф. Гольдіна друкуються українською мовою I-й том „Капітал“ Маркса, за редакцією С. Вікула, переклад II-го тому готується до друку.

Друкуються і в найближчий час вийдуть в світ окремі видання К. Маркса „Наймана праця й капітал“ і „Громадянська війна у Франції 1848 року“. Готуються до друку переклади творів Каутського: 1) Соціалізація сільського господарства“ „Класові антагонізми під час Великої Французької Революції“ і 3) „Діла і життя Фр. Енгельса“. По Бібліотеці Ленінізму закінчується друком книги „Ленін, як економіст“ Наумова, „Ленін, як мислитель“—Доборіна, Бібліографічний і Біобібліографічний показник про тов. Леніна, складений М. Годкевичем і Шгерманом.

В Києві комісія живої мови при ВУАН в складі Ганцова, Голоскевича і Грінченкової, за загальною редакцією Академіка Кримського (I-й і II-й томи) і академіка Єфремова С. (III-й і IV-й томи) готує для „Червоного Шляху“ російсько-укр. академічний словник в 4-х томах, біля 100 др. аркушів.

Том I-й (літ. А-Ж) до 20 друкованих аркушів вийшов з друку і розісланий передплатникам. Одночасно друкуються Політичний Словник, складений Я. Біликом. Із позасерійних видань, що зараз друкуються, слід відзначити: „Енергетику українського громадського господарювання за 1918-23 роки“ проф. Сергія Остапенка.

Незабаром вийде з друку перша серія „Рухомої робітничо-селянської бібліотеки лєнінізму“, що складається із окремих творів Леніна за редакцією Е. Квірінга, під загальною назвою „Від Лютого до Жовтня“, вона має такі окремі назви: „Від Лютого до Жовтня“, „До гасел“. „Чи утримають більшовики державну владу“ та инш. В найближчі дні піде до друку вся ця серія німецькою мовою. Одночасно приступлено до перекладу українською мовою „Основної Бібліотеки із окремих творів Леніна“, як то: „Что делать?“, „Две тактики социал-демократии в революции“ і инш. Накреслюється також план перекладу українською мовою повного зібрання творів Леніна (21 том) і п'ятитомного зібрання його вибраних творів.

Державне Видавництво України.

Після того, як на VIII партійній конференції було звернено увагу на те, що ДВУ далеко не задовольняє потреб читача на книжки, темп роботи його зріс. Поки що, як побачимо з цифр продукції, зріс „трохи“, бо найголовніша причина цього лежить в матеріальній базі, а її можна виправити влучною видавничою політикою лише на протязі більш-менш довгого часу. Уникання „з комерційних міркувань“, „нехідкої“ української книжки, продукування й обслуговування головним чином міського читача й широке розвинення на периферії часто дефіцитних (як дякуючи самій системі, так і в де-якій мірі персональному підбору) торговельних ячeyок—тут головні огріхи в роботі Держвидаву до самої половини 1924 року.

Перше ніж приступити до цифрових справок, треба сказати кілька слів про матеріальну базу Держвидаву. Останній, з кінця 1922 року стоїть на господарчому розрахунку й самостійного ведення операцій. Правда, як державна установа, користується де-якою піддержкою й привілеями, наприклад монополія на видання підручників. Але фінансових дотацій, крім самих незначних на здешевлення книжок, ДВУ не одержує. В цьому році, наприклад, отримано дотації біля 100,000 карб. від союзного комісаріату фінансів з 600000 карб., що малось на увазі.

Держвидав, як і інші установи з цього року приймає відчитний рік з 1 жовтня до 1 жовтня. За рік 1/X. 23—1/X—1924 Держвидавом видруковано: назв 437, друк аркуш. 2993³/₄, тиражу 4650800, відбитків 34.407.635¹/₄.

Що до розподілу цієї продукції по категоріях, мові, змісту і т. и. візьмем повні і остаточно розроблені числа продукції за 11 місяців: з 1/X—1923 по 1/X—1924.

1) За вересень 1924 р. числа взято поки що по попередньому розрахунку. Тому може бути незначна різниця (до 5—10 назв) з тиражами не високими—не підручники.

Найцікавіший мент 0/0—розподіл по різних категоріях всієї продукції останній місяць Жовтень 1924 р.—незначно змінює.

Отже продукція за 11 місяців по мовах поділяється так: 1) В назвах—українською мовою 209—55,40/0, російською 159—42,20/0, євр. 6—1,60/0, нім.-польск. 2,0,50/0 (всього 277 назв); 2) В друкарських аркушах: укр. мовою 975—36,50/0, рос. 1625 3/8—60,90/0, євр. 50—1,90/0, нім 7—0,30/0, польською 11,25—0,40/0 (всього 2668 5/8 друк. аркуш.); 3) Тиражу: укр. мовою—2.345.500—66,6%, рос. 1131300—32,20/0,

євр. 19000—0,50/0, нім. 10000—0,30/0, польськ. 43000—0,40/0 (всього 3518800 примірників); 4) Відбитків: укр. мовою 13.729.625—51,80/0, рос. 12.501.500—47,10/0, євр. 160750—0,60/0, німецьк. 76000—0,30/0, польськ. 54750—0,20/0 (всього 26516635 відбитків).

До цього часу Держвидав, як і інші видавництва, не перейшов на десятичну систему розподілу книжки по окремих галузях, — це робиться лише зараз. Відчитні числа продукції за 1/X—1923—1/IX—1924 розроблено по таких секціях:

СЕКЦІЇ	Арку- шів на- бору	Відтис- ків	Укр.	Рос.	Євр.	Поль- ськ.	Нім.
Соціально-економічна . . .	763	7290200	15,3	84,5	—	0,2	—
Шкільно-підручна . . .	872	12625750	81	17	1,2	0,2	0,6
Секція природознавства . . .	279,5	1232750	5,5	94,5	—	—	—
Фіз.-математичн. секція . . .	400	1951925	20,2	79,2	0,6	—	—
Література й мистецтво . . .	178	1116500	11	89	—	—	—
Ріжна література . . .	174,25	2299500	78,6	41,4	—	—	—

Як бачимо з цієї таблиці, значний відсоток книжок друкованих ДВУ укр мовою падає на підручники для шкіл соціального виховання. Коли ж взяти інші серії, то відсоток різко падає, знижуючись по серії природознавства до 50/0 продукції.

З виданих ДВУ книжок українською мовою велика доля—це переклад з російської. Немало було рівнобіжних видань двома мовами 3 видатніших видань Держвидаву за минулий рік треба відмітити такі. По худож.-белетр. секції збірники „Гарт“ „Плуг“. З соц.-економ. „Ленінська бібліот.“ коло 40 назв, Сталін „Ленін та лєнінізм“, Попов і Яковлев „Життя Леніна та лєнінізм“, лєнінський збір. „Ленін о бюрократизме“, Л. Троцький „Про Леніна“, Сорін „Орган. основ лєнінізму“, Семковський „Марксистська хрестоматія для юношества“, „Чистка“ збір під ред. Лебеда і т. инш.

В портфелі Держвидаву з видатніших надбаних рукописів є: з худож.-літер. Кагаров „Историческая поэтика“, Пр. Востоков „Жизнь слова“, Петников „Сказки первоначальных народов“, Досвітній „Американці“; з соц.-економ. лєнінськ. зб. „Перед жовтневим штурмом“ (друк.), лєнін. збірник „1905 год“, Искусство победить, „О диалектическом методе“, Л. Троцкий „1905 рік“, Дембо „Никогда не забыть“ (на укр. мові) 1).

В торговельній політиці Держвидав ще замало відмежовує ролі Держвидаву, як трестового продуцента від ролі розповсюджуючої. Останню функцію в великій мірі природно, він змагається централізовано тримати в своїх руках. Причиною цьому—слабий стан природного фактора розподілу і розповсюдження—кооперації. Але з дру-

гого боку централізація величезного торговельного апарату, постачання всієї периферії центром чим більше розростається діло, тим більше робиться тяжким. Цим пояснюються відомі затримки в постачанні периферії книжками. Тут найбільша активність кооперації допоможе справі швидкого розповсюдження книжки, що являється залогом успішности в продукції.

Зараз Центральний торг. відділ має філії-контори в усіх губ. містах. Крім того в містах друкування книжки—Харк., Київ, Одес., Кат., Полт., Кременч.—маються базисні. По багатьох окр. містах є торговельні агенства Держвидаву та контрагентства. Всього Держвидав має на 1/X—24 130 пунктів розповсюдження. З цього по-за Україною в Москві—філію, Ленінграді, Ростові, Краснодарі—агенства, в Празі закорд. представництво—філію. Філії та агенства взагалі ще дають високий організаційний 0/0, але він поволі зменшується. Контрагентами являються кооперативні, радянські та громадські установи. В самому недавньому часі Центр. Торг. відділ звернув увагу на притягання до розповсюдження книги учительство, через „Робітос“, студентів через Виконбюро та окрему приватну, агентуру, яка працює за 0/00/0. Головну-ж долю книжки Держвидав розповсюджує через власну сітку.

Ф. Білокриницький.

Найновіші видання Держвидаву.

Гільбо Анрі. Володимир Ілліч Ленін. Опис його життя. Стор. 140.

Каменев Л. Ленін та його партія. В основу цього повідання покладено промову, виголошену Л. Каменевим року 1918, після замаху на Ілліча. Стор. 58.

1) В портфелі редвидаву мається коло півсотні рукописів підручників.

Попов Н і Яковлев Я. Життя Ленінове і Ленінізм. Вид. друге. Стор. 98.

Сорин В. Наука Ленінова про партію. Організаційні основи більшовизму. Стор. 168.

Ярославський Ом. Ленінове життя і робота—23 квітня 1870—21 січня 1924 р. Переклад І. Дніпровського і К. П. Пеця. Стор. 310.

Жовтнева література.

Джон Рід. 10 днів, що потрясли світом. Передмови В. Леніна та Н. Крупської. Переклад Вал. Поліщука. Вид. друге. Стор. 382.

Жовтневий збірник. За редакцією М. Е. Равич-Черкаського. Стор. 214.

Жовтень Збірник для юнацтва. Склали: О. Володажченко і М. Езерський. Рекомендовано Головоцвухом Наркомосвіти для дитячих бібліотек. Стор. 164.

Октябрьський збірник 7 лет. Поэзия и проза. Статті й воспоминания. Стор. 216.

Октябрь Сборник для детей и юношества. Составлен О. Володажченко и М. Езерским. Рекомендован Главсоцвосом НКП для детских библиотек. Изд. II, измененное и дополненное. Стр. 218.

Жовтнева бібліотека.

Українською мовою.

Дніпровський І. Добридень. Ленін. стор. 32.

Йогансен М. Пролог до комуні й інше. Стор. 24.

Любченко Арк. Зяма. Стор. 14.

Поліщук Вал. Жмуток червоного. Стор. 28.

На русском языке.

Радугин С. Под красной звездой. Поэмы. Стр. 32.

Сорокина А. Под орлом. Поэма, стр. 24.

Політика. Історія соціальною та революційного руху.

Адоратський В. Науковий Комунізм К. Маркса. Ч. I. Стор. 120.

Мануїльський Д. З. Національна справа на V конгресі Комінтерну. Стор. 35.

Южно-Русский Союз Рабочих Сборник статей и материалов под редакцией М. Н. Осиневича, стр. 178.

Бібліотека українських письменників.

Вузько Д. Лісовий звір. Стор. 158.

Дніпровський І. Донбас. Стор. 80.

Коцюбинський М. Твори під редакцією і з переднім словом академіка Серг. Ефремова. Т. III. В путях шайтана, та інші оповідання. Стор. 272.

Поліщук Вол. 15 поем. Стор. 295.

Художня бібліотека.

Анищенко К. (під загальною редакцією В. Блакитного (Еланського). Ткачихи. Стор. 32.

Лісовий П. Сільське. Стор. 36.

Лісовий П. В тумані. Стор. 43.

Слісаренко Ол. В болотах. Оповідання. Стор. 32.

Смолич Юрій. Кінець міста за базаром. Стор. 26.

Педагогічна література.

Бархин К. Б. Творческая работа по родному языку. Методическое пособие для преподавателей Ч. I. Научпедкомом Главсоцвоса НКП рекомендовано для учительских библиотек. Стр. 132.

Мінченко П. Дальтонський лабораторний план, як нова система освіти. Стор. 35.

Мионов Н. Из истории детского движения. Стр. 35.

Главсоцвос Наркомпроса УССР. Руководство по социальному воспитанию. Изд. 4, переработанное. Стр. 319. (Українською й російською мовою).

Загальний розділ.

Александров И. Г. Проф. Электрофикация Днепра. Стр. 82.

Л'эспаньоль Пьер Мировая война за нефть. Стр. 100.

Марти Андре По тюрьмам Французской Республики. Мои воспоминания. Стр. 101.

Машкин А. Пути марксистской литературной критики. Стр. 48.

Тютюник Ю. З поляками проти України. Стор. 101.

Чистка. Проверка партии и госаппарата. Стр. 178.

Нар. Ком. Р. С. I. УССР. Діловодство в Сільрадах. Стор. 37. вип. II.

Некрасов Ф. Г. Проф. Що знати треба селянинові за свої земельні права та за устрій земельний. Селянське земельне право (землеурадження землеустрій), Земельний суд. Стр. 80. (Українською й російською мовою).

Книгоспілка.

З видавничої діяльності.

У цьому році, як і в минулому Книгоспілка звертала найбільшу увагу на видання підручників для шкіл соціального виховання. Згідно з наданням Державному видавництву виключного права на видання підручників, Книгоспілка значну частину виготовлених нею підручників випустила за маркою Державного Видавництва, зазначивши лише на звороті, що „рукопис підготовлено Книгоспілкою“. Між новими підручниками, що підготувала Книгоспілка до видання, на підставі попередніх умов з авторами, варто зазначити: з поля мовознавства—О. Синявського—Українська мова в школах соцвиху, частина 1 (3 рік навчання) і ч. 2 (4 рік навчання) і з поля математики: В. Фесенка й

М. Голубенка. Курс математики в школах соцівху, ч. II. Курс уложено по комплексному метвду.

За 9 місяців (січень—вересень 1924 р.) Книгоспілка видала 16 підручників, аркушів набору 140, тиражу 563.000 і відтисків 3.531.250.

Другою галуззю, на яку Книгоспілка звертала увагу у своїй видавничій роботі, є література кооперативна. На цю серію припадає 81 ар. набору, з тиражем 64.000 примірників.

Окрім того Книгоспілка в цьому році видавала літературу з інших галузів Красне письменство: закінчено, між іншим, друком повне видання творів Лесі Українки й розпочато видання повного збірника творів І. Франка. Театральна література і зокрема дитячі п'єси, література сільсько-господарська, плакати кооперативні й сільсько-господарські.

Взагалі видано за 9 місяців: назв 72, аркушів набору—338, тиражу 893.400 і відтисків 4.656 350.

Книгоспілка видавала книжки українською мовою, і незначний відсоток мовою російською.

Зараз Книгоспілка звернула найбільше уваги на видання сільсько-господарської літератури.

Кооперативне Видавництво „Рух“.

Кооперативне Видавництво Рух засновано в травні місяці 1922 р. До грудня м-ця провадило виключно книготорговельну діяльність, а з початку 1923 р. розпочало й видавничу роботу. По статуту В-ва, зареєстрованому Главкооперкомом, воно має своєю метою: „ширити українську книжку серед широкого загалу населення України: а) шляхом видання українських книжок і інших видів друку; б) шляхом продажу їх.

За два роки видавничої роботи Рухом випущено сорок назв, що дає 158,500 тиражу або 981.725 друкованих аркушів. По серіям видавнича продукція розподіляється так:

	Кільк. назв.	Тираж	Кільк. др. аркуш.
Театральна бібліотека . .	28	110000	252750
Красне письменство . .	9	31000	198500
Наукова література . .	2	2500	20475
Підручники . .	1	15000	510000

По всим цим серіям, крім останньої (підручники) робота провадиться й зараз.

Так, по Театральній Бібліотеці в портфелі В-ва числиться 19 назв, що перебувають в різних стадіях підготовчої роботи (друкуються, готуються до друку перебувають в цензурі та на розгляді

науково-репертуарної Ради) в тім числі: дві нових п'єси Я. Мамонтова „Чернець“ і „Роковини“; Карпенка-Карого „Бурлака“; Старицького „Панське Болото“ („Не судилося“); Старицької „Жага“ і „Кармелюк“; Г. Цеглинського „Кара совісти“ й „Соколики“; Гн. Хоткевича „Театралогія. Богдан Хмельницький“ (Суботів. Збірив. Берестечко. Переяслав) та кілька переробок з зах.-евр. класичного репертуару; Кшишовського „Чорт та шинкаря“; Бергера „Потоп“. Крім того, оскільки з випущених досі 28 чисел „Т. Б.“ перші 16 вже розійшлися, а попит на них зростає, В-во стоїть перед перевиданнями цих чисел.

В найближчі часи по секції „Т. Б.“ вийдуть дві п'єси для дитячого театру: М. Куліш „Горбатий хлопець“ і О. Авраменко „Червона Квітка“ (до Жовтневих роковин).

Щодо Красного Письменства, то зараз майже вся увага В-ва скупчена над виданням „Творів Івана Франка“. (Вийшов Том I, набором закінчується другий, III—VII виготовлено до друку, над рештою переводиться редробота.

Видання розраховано приблизно на 30 томів, по 7—10 аркушів том: 10 томів оповідань, 8—повістей, 5—поезій, 1—драм-творів, 2—творів для дітей; 4—найголовнішого доробку Франкового з поля літературної критики. По-за цим доведеться тома два покласти на найважливіше з перекладів. Розпочинаючи свого тридцяти томного Франка, Рух не ставив перед себе завдання дати „академічного“ Франка; це справа в усякому разі і не його сил і не його коштів. Задовольнити попит з боку широкого читача що й досі ще не знає Франка,—ось що мав Рух на увазі, розпочинаючи видання Франкових творів.

Продовжується робота над виданням творів В. Винниченка. Надруковано п'ять томів, VI і VII томи друкуються. Усього має бути 18.

Що до творів М. Вовчка (план передбачає шоститомне видання), то зараз закінчується над ними редробота. В-во гадає, що по тім, як вийде з друку тричотири томи Франка, воно матиме змогу розпочати друком I том. М. Вовчка. По цій же серії зараз в друку Я. Мамонтова „Коли народ визволяється“ й „Вінки за водою“. (Лірика).

Наукова література. Співробітники Харківської Науково-дослідчої катедри Історії України закінчують підготовку матеріалу для другої книги „Наукового Збірника“. Оскільки перша книга „Наукового Збірника“ вже майже вся розійшлася, є підстави гадати, що в найближчому часі В-во матиме змогу приступити до друку другої книги „Збірника“, що на думку В-ва, при сприятливих умовах зможе стати періодичним науковим органом.

„Бібліотека Вчителя“. Першими книжками по „Б. В.“ мають вийти Е. Вебер.

„Психологія педагогічної творчості“ й р. Шарельман. „Сміливе навчання“. Обидві оботи закінчені вже як перекладом так і редакцією.

Космос.

Україно-американське видавниче товариство, що має свій видавничий заклад у Берліні, до тепер видало такі книжки українською мовою.

Марксизм, історія революції.

Б. Горев. Матеріалізм філософія пролетаріату. Н. Бухарін. Теорія історичного матеріалізму. Л. Троцький. Тероризм і комунізм. Ю. Стеклов. Карл Маркс, його життя і діяльність. К. Маркс. За-

робітня плата, ціна й зиск. К. Маркс. Злидні філософії. К. Маркс. До критики політичної економії. О. Авсем. Історія боротьби праці за визволення. С. Пилипенко. Євангелля часу.

Красне письменство.

А. Богданов. Червона зоря (утопія). Є. Мюзам. Юда, робітнича драма на 5 дій. Джек Лондон. Залізна п'ята

А. Річицький. Тарас Шевченко в світлі епохи. Публіцистична розвідка.

— Проф. О. Синявський. Порадник української мови.

Усі ці книжки можна набувати в книгарнях видавництва „Червоний Шлях“.

БІБЛІОТЕКИ.

Харківська Центральна Державна бібліотека ім. Короленка.

(Коротка інформація про її діяльність).

Харківська Громадська Бібліотека, нині Державна Центральна ім. Короленка, відкрилася року 1886-го, всього з 1.500 прим. книг, в сучасний момент має 270.000 книг. До революції Бібліотека існувала на субсидію, що одержувала від міста, внески за читання, прибутки від експлуатації залі й помешкань, від лекцій та концертів.

Бібліотека більше половини свого книжкового скарбу придбала шляхом пожертв. За 25 років Бібліотека одержала даремно 83 тисячі книг від різних авторів і видавництв. До книжкового складу входили 75% книг з наукових відділів; незважаючи на це Бібліотека не намагалася набути характеру академічних бібліотек і обслуговувала читача не лише в стінах Бібліотеки, вона широко видавала книги до читання дома.

Рoku 1916-го Харківська Громадська Бібліотека зайняла 1-ше місце по видаванню книг (у читальні й до дому було видано 627.000 книг).

Харківська Громадська Бібліотека з початку існування в основу своєї праці поклала освіту широких кол. трудящихся мас. У 1901 році Бібліотека відкрила 1-й філіяльний відділ у робітничому кварталі. В 1905 році було відкрито в околиці 2-й філіяльний відділ. У філіях згупчувалася література, що найбільше відповідала потребам робітничого населення. На чолі філіяльних відділів стояли комітети, праця яких полягала, головним чином, у пильному підборі книг по всім відділам каталога; треба було втяжких цензурних умовах складати бібліотеку з книг, що розвивали класову самосвідомість читача.

В тому ж році було відкрито книжкову торговлю при Громадській Бібліотеці, з метою розповсюдження соціалістичної літератури. Тисячами примірників продавалися на день газети й сотнями брошури.

Поліція провадила труси, конфіскацію літератури в книжковій торгівлі. В 1908 р. філіяльні відділи з розпорядження адміністрації, було зачинено, а книжкова торгівля з огляду на постійні репресії припинила свою діяльність.

З часу революції 1917 р., незважаючи на те, що об'єктивні умови відбилися тяжко на матеріальному стані Бібліотеки, для неї настала можливість поширити й поглибити свою освітню працю.

Рoku 1920-го було відкрито консультативний відділ для керування новим читачем (курсанти, учні, червоноармійці й робітники). Крім цього, відділ провадить переписку з читачем. Одержуються листи з Ленінграду, Москви, Одеси й інших міст. На місцеві листи відповіді виставляються зараз же в вітрині. Консультативний відділ налагоджує зв'язок не тільки з окремими особами, але й з цілими колективами читачів, напр., було налагоджено зв'язок з читачами бібліотеки Технікума Народного Господарства (переписка читачів провадилася через консультативний відділ). В зв'язку з політканіями консультативний відділ складає рекомендаційні стиски-плакати й організовує виставки книг. Книжкові виставки організуються не тільки в Бібліотеці, але й поза нею: так, книги по антирелігійній пропаганді були виставлені в Петінсько-Журавлівському районі, Бібліотека приймала участь у виставці Помгола при ВУЦВК'ові, Жовтневої революції при Соціальному музеї й инш. Бібліотека посиляє плакати в клуби й на підприємства.

Під час всеукраїнського ярмарку було зроблено досвід вуличної культурно-політично-освітньої праці. На майдані було улаштовано кіоск з виступом лекторів, виставкою книг і плакатів. Провалилися бесіди про шкоду алкоголю, про сільське господарство й про 9-е січня. Щоб притягти слухачів, було закликало оркестр музики.

Влітку на кошти губнарсові було влаштовано в паркові читальню по неділях, при діяльній участі Бібліотеки.

Бібліотека, з метою наблизити книгу до робітничих кварталів, організувала 14 передвижок—на заводи, підприємства, міліцейські участки й інші. Крім передвижок, Бібліотека задовольняє потреби колективів, видаючи колективні абонементи робфакам, учням вузів і інш. від 5 к.—до 100 кн. Таких абонементів було коло 30.

При Бібліотечі є дитячий відділ з читальнею. Дитяча бібліотека працює дуже інтенсивно, але поповнюється слабо; через це иноді доводиться припиняти прийом читачів до поповнення новими книгами. З січня 1923 р. при дитячому відділі існує ячейка „Юного Спартак“ ім. Воровського. Політичні й літературні свята відзначаються влаштуванням літературних ранків, вивішуванням плакатів, газет і виставками книг.

В дитячому відділі є суспільно-літературний гурток з секціями: 1) літературно-художньою, яка видає стінну газету й журнал „Молодая Мысль“, 2) суспільно-політичною, 3) драматичною й 4) розумних розваг.

Соціальний склад читачів:

1) робітники	60/0
2) кустарі	11 ²⁰ /0
3) червоноармійці	21 ²⁰ /0
4) учні	55/0
5) радянські службовці	300/0
6) домашні господарки	30/0
7) без певних занять	2/0

Видавання книг за 1922-23 рік (з 1-го Жовтня по 1-ше Жовтня).

Видано книг до дому:

По передвижкам	22.400
Дорослим	262.044
Дітям	52.337

Разом 336.781

Видано книг у читальні:

Дорослим	185.465
Дітям	28.974

Разом 214.439

Разом 551.220

Розподіл читачів по районах: Центральна—60%, околиці—40%.

Зав. Держ. Харк. Бібліотекою *Н. Чепіна*.

Ілюстрований предметовий каталог дитячого відділу бібліотеки.

Потреба в каталогах, поділених на теми, давно стала видимою в дитячих бібліотеках, особливо гостро вона відчулася за останні роки, коли низка нових суспільних явищ, разом з реформою школи, розбуркали в дітей певні запити й нові вимоги.

Праця по складанню предметового каталога в Дитячому відділі Харківської

Державної Бібліотеки почалася рік тому назад. В основу каталога покладено декільки головних відділів: дитяче життя, життя дорослих, боротьба за свободу, біографії великих людей, по всьому світу, виробництво, корисні копалини, тварини, ремесла, сільське господарство, біологія, первісна людина, життя тварин, рослин і т. д. Кожний з відділів поділяється на низку тем-рубрик. Так, у відділі „Дитяче життя“ є рубрики: шкільне життя, дружба й товариство, діти праці, безпритульні діти, селянські діти, діти герої, діти актори, дитячі роки великих людей, діти бідні й багаті, діти в революції і, врешті, тема, що вивершує відділ—суспільне життя дітей—колективізм, дитрух.

У відділі „боротьба за свободу“ є рубрики: боротьба за свободу в різних країнах, тюрма, каторга й заслання, боротьба за свободу, французька революція, паризька комуна, російська революція, Ленін, сучасні ватажки революції, наш уряд.

У відділі „виробництво“ відокремлені рубрики: про фабрики й заводи, що, які з чого виробляється, робітниче питання, життя робітників, діти-робітники, жінки робітничі.

Відділ „по всьому світу“—„наша планета“ поділено на такі теми: історія землі, життя землі, вулкани й землетруси, робота води й вітру, життя моря. Далі йдуть географічні рубрики по країнах, при чому за рубрикою кожної країни, разом з науковими географічними книгами, можна зустрінути біографії великих людей цієї країни—письменників, революціонерів, дослідників і винахідців,—тут же будуть стояти народні казки цієї країни, книги про найбільш видатні історичні події й етапи країни і т. д. У відділі „життя тварин“ відокремлено більше 20 рубрик для окремих тварин, як „слон“, „лис“, „кінь“, „собака“, „заяць“, „ведмідь“, „бжолі“, „малпи“, „метелики“, „пауки“ і т. д. Відділ закінчується двома чималими рубриками—будівництво й архітектура в тварин і суспільність у тварин. У цьому відділі, oprч наукових книг по зоології, внесено багато російських народніх казок, прислів'їв, байок і віршів, що характеризують ту чи іншу тварину з боку її хитрощів, розуму, суспільності і т. д. Кожна рубрика має художню картинку—матову, чи в фарбах, що допомагає дітям легше орієнтуватися в каталозі й скоріше відшукати потрібну тему.

Праця над каталогом провадиться майже рік. В сучасний момент в ньому більше 150 рубрик, але він далеко ще не закінчений. Швидко розвивається життя, разом зростають і запити юного читача, головним чином школяра, кожний день доводиться відкривати все нові й нові рубрики каталога, роблячи його улюбленим дитячим каталогом.

Петрова.

Літературний конкурс журналу „Червоний Шлях“.

Редакція журналу „Червоний Шлях“ оголошує конкурс на кращі художні твори: романи, п'єси, (драми, комедії, сценічні твори), повісті та оповідання.

Крім гонорару автори премійованих творів одержуватимуть премії. Всі премійовані твори забирає на власність Видавництво „Червоний Шлях“, складаючи особисту угоду з авторами.

На кожен вид творів встановлюються по 3 премії.

1 премія: за романи—1.000 карб., п'єси—500 карб., повісті—200 карб., опов.—150 карб.

2 премія: за романи—750 карб., п'єси—350 карб., повісті—150 карб., опов.—100 карб.

3 премія: за романи—500 карб., п'єси—250 карб., повісті—100 карб., опов.—50 карб.

Крім гонорару та премій роман, що одержить першу премію буде перекладено англійською та французькою мовою. Твори, що їх не буде премійовано, за постановою журі можуть одержати похвальні зголошення в тому разі, як що будуть відповідати вимогам. Всі премійовані твори друкуватимуться в журналах Видавництва „Червоний Шлях“.

Твори слід надсилати надруковавши їх машинкою або „начисто“ їх написавши на одному боці аркушу і не підписуючи їх жадним прізвищем, або псевдонімом, замість цього на палітурці зшитку (на теці) слід надписати умовне гасло, та відзначити, що твір надіслано на конкурс.

Розмір: 1. Роман не мусить бути більший двадцяти друкованих аркушів; 2. повісті—десяти; 3. оповідання—п'яти друкованих аркушів; 4. п'єси до п'яти дій.

Журі розглядатиме твори лише писані прозою, крім п'єс, що їх може бути написано віршами.

Кожному з авторів надається право надсилати їх кожного роду лише один твір.

Увага: 1. Твори, що їх друковано вже раніше, журі не розглядатиме.

2. Твори приймаються лише писані мовою українською, перекладів з інших мов на конкурс допущено не буде.

3. Надіслані на конкурс твори можуть бути різних жанрів: історичні, орнаментальні, фантастичні, утопічні, авантурні, вузькофабульні і т. д. Але обробка (трактовка) матеріалу в них мусить відповідати „духу“ нашого часу, ідеології пролетарського класу, без обмеження на який шар (рівень), читачів твір розраховано.

Прізвище авторове та адреса його надсилається разом з твором в другому конверті (звичайно закритому), на якому слід надписати адресу редакції та набрати великими літерами те саме, що й на творі і крім цього надписати „НА КОНКУРС“.

Твори, що їх не буде прийнято журі, редакція зберігатиме протягом пів-року. Автор їх зможе забрати назад. Після означеного терміну рукописи та конверти знищуються (конверти знищуватимуться закритими).

Останній термін для надсилання матеріалу: для романів—31-е серпня 1925 року, для п'єс—25-е травня 1925 року, для повістей—25-е березня 1925 року, для оповід.—31-е січня 1925 року.

1-го листопада 1925 року буде оголошено пресою про результати конкурсу на романи; 1-го червня 1925 року—на повісті; 1-го липня 1925 року на п'єси 1-го березня 1925 року—на оповідання.

Не пізніше тижня з часу оголошення результатів конкурсу автори премійованих творів одержують належну їм премію чи то особисто із скарбниці Видавництва „Червоний Шлях“, чи в разі їх неявки—премія буде їм переслана поштовим переказом.

До складу журі конкурсу запрохано: О. Шумського, В. Блакитного, О. Білецького, О. Дорошкевича, М. Зерова, В. Коряка, С. Пилипенка, М. Семенча, М. Хвильового. Матеріали надсилати на адресу: Харків, майдан Р. Люксембург № 23, Видавництву „Червоний Шлях“.

V A R I A.

Стародруки.

Серед стародруків Харківського музею старовини знаходяться два збірники творів А. Радивіловського, укр. проповідника XVII ст., у якого, як відомо, чимало рядків присвячено класовим питанням того часу. Отже твори його цікаві й з боку форми, як найбільш штучні по формі, що досягається між іншим вставками різних виразів, легенд, казок і т. и. Не останнє місце займають байки, про які у головному досвіді про письменника—А. Марковського говориться лише яка

сторінка. Аспірант катедри історії України Ів. Єрофіїв знайшов в тексті обох збірників ще коло десяти байок, які можуть бути не зайвим матеріалом у дослідженні історії байки на Україні за старі часи. Тим матеріал цінніший, що його прийнято соціальним протестом. Здибаються такі думки: „убогие, сироти, вдови—взглядом богатих что сут, если не рыбы меншіі взглядом болших“, „бідний чоловік, як голодная мышка, на запах припад прибігивает“ і „нечого так межи нами не зносит покоя, яко тыи дві словка: мое і твое“ і „море свой предел маєт, а лакомый

богач жадного пределу не знає, але неситість огня послідує, все обіймає, все пожирає”.

Байки узяті з різних джерел, переважно з Езопа—у виданні XVI в.—Якіма Камерарія (Германія). Є однак спроби скласти й власну байку.

У Харківському музею старовини, в відділі стародруків, переходується зараз волинський примірник острожкої біблії з численними приписами на берегах (по-над 700). Зміст їх подає надзвичайно цікавий матеріал до історії раціоналістичних сект на Україні у XVI-XVII ст. та класових взаємовідносин. Авторство—невідоме, однак почувається у змістові великий вплив поглядів відомого Мартина Броневського, що написав „Апокризіс“—радикальну ґрунтовну відповідь на Скарґів „берестейський собор“. Приписи, безумовно, збільшують матеріал до вивчення сектанства у минулому України. Майже більша частина висловлює „вільнодумство“ автора й особливо ворожнечу проти „папежу“, яка, звичайно, переплутується з антипатією до панства, що тримається „унії проклятої—віри панської“. Стиль приписів оригінальний, мова типова міщанина українців й полонізмів з книжною мовою того часу. Наводимо більш яскраві зразки: пошло що на руське чернці, тоє що єдно в монастирех лежачи єдно їдят і п'ють, еще и нещоты (байстрюків) плодять: слушне би в безмолвии свой хлеб от праці там робячи їли“; „панове то сут, що убогих подданих кривдять“; „богачому з убогим ...як кошці зо псом“; „судді і всі начальники на мзді судят і всі на лакомство удалися“; „духовніє, що мали быти як сонце світити, то во тму ся обернули“; „ныні попи и чернці на человека доброго радят, сами лукави и зли будучи“ і т. д.

Автор однак вірить в загибель панської віри—унії на Україні: „не бойся, милая Руси, не лякайся... тых диких волк диавол поїсть, а ти збавлена будеши“. Почувається також вплив Вишенського й Курбського.

Час написання приміток полягає на першу чверть (не пізніше, мабуть) XVII ст. Поминається король Сигізмунд Август й Лжедмитро I. Цікаво, що знаходимо пересторогу й самому польському королю: „так би ліпше учинити Жигмунту королю, оставивши й всі облуди его, иж слухати лгавов езуїтів“. Є й така думка: „простые люди и духовные і свецкие, панове, крелеве, княжата, шляхта і нема чоловіка“.

Приписи використовує асп. Ів. Єрофіїв.

Рукописи Мословица.

Аспірант Харківської катедри історії України Ів. Єрофіїв випадково придбав у літку на Благбазі рукописи харківського письменника й журналіста (початку XIX ст.) В. Г. Масловица. Рукопис містить у собі низку недрукованих творів, які мають переважно етнографічне й мемуарне значіння.

Є якась кількість українських пісень (перекладених, що типово для того часу російською), опис міщанського помешкання у Харкові, картини життя та спомини про університет; чимало сторінок присвячено й російським письменникам; цікаві критичні думки. Де-які рядки пройнято гострою сатирою на сучасні типи. У одному з творів є постаті бандуриста (перший раз в нашому письменстві) й згадано про вечорниці. На стильові відбувся почасти російський романтизм. Можна також гадати, що є де в чім вплив Котляревського.

Рукопис написаний між 1822 й 1825 роками. Зміст цікавий взагалі й викликає багато питань що до перших кроків укр. літератури в XIX ст.

Літературна конвенція.

Наркомос РСФРР розробив основні положення літературної конвенції ССРР з іншими державами.

До цього часу, як відомо, літературної конвенції не існувало. Без погодження з авторами закордонними, наші видавництва могли перекладати й видавати їхні твори, так само і закордонні видавництва робили з творами авторів-громадян радянської спілки. Отже з уложенням літературної конвенції—ці відносини більш менш унормуються.

З кожною з буржуазних держав Спілка Радянських Республік укладає особливу літературну конвенцію в залежності від стану зносин між Радянською Спілкою й якоюсь буржуазною державою. Твори, що з'явилися на теренах країни, яка ще немає нормальних зносин з Радянською Спілкою, не користуються охороною конвенції.

Отже згідно з основними положеннями конвенції, виключне авторське право на переклад зберігається за авторами для творів загально-го характеру на термін не більше 5 років і для творів наукових, технічних і підручників, не більше 2-років.

Між иншим, переклади з оригіналу на мови так званих неісторичних народів не можуть вважатись порушенням авторських прав.

Від редакції.

До всіх видавничих закладів української рад. соц. республіки.

Український книжковий ринок ще й досі немає повної інформації про книжкову продукцію українських видавництв за той чи инший місяць. Читач, як свідчить досвід, за браком такого справочника, не може поін-

формуватись, що нового ж останній хоча-б місяць з'явилось на ринкові. Звичайно, це зле відбивається і на збуті нових книжок.

Цю прогалину нашого книжкового ринку треба конче заповнити.

Отже, з цією метою, Редакція журналу „Нова Книга“, з № 2 (січень 1925 р.) буде друкувати помісячно повний список усіх книжок, що вийшли на Україні з друку за місяць, починаючи з листопаду 1924 р.

Ця інформація в значній мірі буде служити й справі організації на Україні статистики книжкової продукції, як, не має чого казати, до цього часу не існує.

Тому редакція журналу „Нова Книга“ запрошує всі видавничі заклади України (державні, професійні, кооперативні й приватні)—не пізніше 15-го числа кожного місяця, надсилати звіт про видавничу продукцію, починаючи з листопаду цього року.

У звіті має бути подано—автор, назва, кількість аркушів набору, тираж і кількість відтисків і ціна.

Редакція.

Книга й читач.

При робітничих клубах-бібліотеках і музеях Хатах-читальнях і сельбудах відбуваються читання нових книжок і критична оцінка їх.

Для авторів і видавництв, безперечно буде корисним знати як сприймається їхня книжка. Чи досяг автор мети своєю книжкою, чи доцільно було її видавати, які хиби вона має і т. и.

Редакція журналу „Нова Книга“ йдучи на зустріч встановленню зв'язку між авторами видавництвами і колективним читачем,—охоче буде друкувати колективно висловлену думку, з приводу тої чи іншої книжки.

Бажано було б колективно обговорити в гуртках останні числа журналу „Знання“, № 40—45 і матеріал надіслати редакції журналу „Нова Книга“.

Редакція.

Редакція { С. Пилипенко.
Г. Коцюба.

ВИДАВНИЦТВО „ЧЕРВОНИЙ ШЛЯХ“

ХАРКІВ.

ПРАВЛІННЯ—Харків, площа Рози Люксембург, ч. 23;
телефони: №№ 8-04, 8-05, 8-07, 8-11, 8-17.

Центральна КНИЖНА КОМОРА—вул. «Вільної Академії», ч. 5, телефон 8-19,
КНИГАРНЯ ч. 1—вул. 1-го Травня, ч. 17, телефон 20-83.
КНИГАРНЯ ч. 2—площа Тевелева, ч. 30, телефон 12-72.

Ф І Л І І:

КИЇВ — вул. Леніна, ч. 8. КАТЕРИНОСЛАВ—Просп. К. Маркса, ч. 117.

ОДЕСА—вул. Ласалія, ч. 20. МОСКВА—Тверська, вул. Огарева, ч. 14.

Видавництво „ЧЕРВОНИЙ ШЛЯХ“ видає масову книжку для українського читача.

ОСТАННІ НОВИНИ „ЧЕРВОНОГО ШЛЯХУ“

Література до жовтневих роковин.

- Арос'єв, О.—Кремль 01 к.
Бош, І.—Жовтневі дні на Правобережжі 12 „
Вільямс, А. Р.—Вся влада Радам. 20 „
Гавриліс, М.—Жовтнева революція і вчителство 20 „
Жуков, І.—Повстання на пароплаві „Потьомкін“ 08 „
Золотарьов, А.—З історії української центральної Ради. Вид. 2-е 15 „
Крупська, Н.—Ленінові заповіді в справі Народньої Освіти . . . 15 „
Ленін, Н.—Соціалістична революція і освітні завдання 35 „
Ленін і Троцький в Сибіру. Документи архівні і спогади Л. Троцького 18 „
Мотузко, М.—Як під проводом Леніна ми перемогли 15 „
Олекса Ів. Риков.—Біографічний нарис 06 „
Чорний, М.—Від темряви до світла 20 „
Яковлів, Я.—Історичне значіння Жовтня 15 „
Лейтес, А.—Жовтень та західна література 45 „
Лейтес, А.—Октябрь и западная литература 45 „
Есбе, Ю.—Что дала Октябрьская революция женщине 30 „
Есбе, Ю.—Що дала жовтнева революція жінці 30 „

Жовтневий репертуар.

- Вишня, О.—Що може циркуляр наробити. Бувальщина на 3 картини з епілогом 07 к.
Вишня, О.—Діли небесні, Гротеск на 4 епізоди з прологом і епілогом 10 „
Вишня, О.—Заплуталась божя справа. Гротеск на 2 моменти 07 „

- Дій.—На передодні (Ленінський курінь) П'єса на 3 дії 15 к.
Тіхонов, Н.—Самі. Інсценізація на 1 дію 13 „
„Жовтень“.—Збіраєк революційних пісень 85 „
„Жовтневі співи“.—8 хорів для шкіл, сельбуди і робітн. клубу 50 „

Художня література.

- Тичина, П.—Вітер з України (збірник віршів) 1—20 „
Тичина, П.—Живемо комуною . . . 15 „

Література для комсомольців.

- Белокриницький, С.—Краткий очерк истории КСМУ 12 к.
Кривицький, М.—Деньги, Популярные очерки 30 „
Лезинсон, И. М.—Юношество и его труд 35 „
Основные вопросы коммунистического детского движения . 45 „
У Всеукраинск. конференция ЛКСМ 40 „
Ситниченко, А.—Гетьманське підпілля 10 „
Зінов'єв, Г.—Що таке комсомол та чому йому треба стати . 15 „
Ніколенко А. і Макар О.—Робітнича молодь і революція . 07 „
Тарханов, О.—До ленінського призову 25 „

Бібліотека „Ленінський призов“.

За редакцією Е. КВІРІНГА

- Авербах, Л.—Юнацький рух і Ленін 13 к.
Бухарін, Н.—Ленін як марксист . 12 „
Бердніков, А. і Світлов, Ф.—Що повинен знати кожний робітник, що вступає до комуністичної партії 19 „
Гопнер, С.—Великий учитель . 10 „
Зінов'єв, Г.—Ленін і завдання ленінців 09 „

ВИДАВНИЦТВО ЦК КП(б)У І НКОсвіти

„ЧЕРВОНИЙ ШЛЯХ“

ВІДДІЛ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

ПРАВЛІННЯ: Харків, пл. Р. Люксембург, № 23, тел.: 8-07, 8-09, 8-11

ФІЛІЇ: Київ, — вул. Леніна, 8; Одеса, — вул. Ласалія, 20; Москва—
Тверська, вул. Огарьова, 14; Катеринослав—Проспект, 117.

Кожна хата-читальня, кожен сільбудинок і робітничий клуб
мусять передплачувати такі журнали:

РАДЯНСЬКА ОСВІТА громадсько - педагогічний журнал - місячник
Укрбюра ЦК Робосу і НКО.

РАДЯНСЬКА ОСВІТА обслуговує широкі маси вчителів, подаючи
новини педагогічної думки, політичного життя,
техніки й вичерпуючу хроніку місцевого життя вчителів.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік—3 карб., на півроку—1 карб. 50 коп., на 3 місяці—80 коп.—з доставкою.

ШЛЯХ ДО КОМУНІЗМУ щомісячний центральний методологічний
журнал Головополітосвіти.

ШЛЯХ ДО КОМУНІЗМУ найкращий товариш і порадник політосвіт-
робітника, бо містить методологічний і
загальний матеріал з усіх галузей політосвітроботи, а також дописи місцевих ро-
бітників.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік—6 карб., на півроку—3 карб., на 3 місяці—1 карб. 50 коп.—з доставкою.

СТУДЕНТ РЕВОЛЮЦІЇ щомісячний журнал пролетарського й неза-
можного студентства України.

СТУДЕНТ РЕВОЛЮЦІЇ обслуговує широкі кадри студентства в усіх
його культурно-громадських потребах, подає
новини академічного й професійного життя студентства.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік—3 карб. 60 коп., на півроку—1 карб. 80 коп., на 3 місяці—90 к.—з доставкою.

ДІ РОЙТЕ БЕЛТ єврейський популярно-науковий і громадський двохтиж-
невий журнал.

ДІ РОЙТЕ БЕЛТ єдиний на Україні єврейський журнал, що має задо-
вольнити культурні потреби єврейського трудового на-
селення України.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік—7 карб. 50 коп., на півроку—4 карб., на 3 місяці—2 карб. 25 коп.—
з доставкою.

Передплатні гроші слати поштовим переказом на адресу Відділу
Періодичних Видань Вид-ва „Червоний Шлях“—Харків, пл. Рози
Люксембург, № 23.

Культурно-освітнім і професійним організаціям широкий кредит.

При колективній передплаті—знижка.

Докладний проспект періодичних видань висилається на прохання
безплатно.

ВИДАВНИЦТВО ЦК КП(б)У І НКОСвіти

„ЧЕРВОНІЙ ШЛЯХ“

ВІДДІЛ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

ПРАВЛІННЯ: Харків, пл. Р. Люксембург, № 23, тел.: 8-07, 8-09, 8-11

ФІЛІЇ: Київ, — вул. Леніна, 8; Одеса, — вул. Ласаля, 20; Москва —
Тверська, вул. Огарьова, 14; Катеринослав — Проспект, 117.

Кожна хата-читальня, кожен сельбудинок і робітничий клуб
мусять передплачувати такі журнали:

ЧЕРВОНІЙ ШЛЯХ великий громадсько-політичний і літературно-науковий місячник за головною редакцією
О. ШУМСЬКОГО.

ЧЕРВОНІЙ ШЛЯХ містить усе нове, що з'являється на полі художнього, літературно-наукового й політичного життя
України Союзу Радянських Соціалістичних Республік і закордону.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік—12 карб., на півроку—6 карб., на 3 місяці—3 карб. з доставкою.

ЗНАННЯ щотижневий науково-популярний і громадський журнал за редакцією І. НЕМОЛОВСЬКОГО.

ЗНАННЯ має метою дати широким робітничо-селянським масам у ерозумілій для них формі найрізноманітніші знання з усіх галузів науки і життя.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік—7 карб. 50 коп., на півроку—4 карб., на 3 місяці—2 карб. 25 коп.,
на 1 місяць—80 коп. з доставкою.

КНИГА щомісячний журнал критики, бібліографії і книжкової справи за редакцією С. ПИЛИПЕНКА.

КНИГА подає систематичні огляди літератури з різних галузей знання, особливо-ж що до марксознавства, лєнінознавства й українськознавства, і тому є постійним порадиником кожного, хто цікавиться книжкою, книжною справою чи то зв'язаний з ними.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік—6 карб., на півроку—3 карб., на 3 місяці—1 карб. 50 коп. з доставкою.

ШЛЯХ ОСВІТИ центральний орган Методкому НКО, присвячений питанням освітньої методології, практики, побуту.

ШЛЯХ ОСВІТИ потрібний кожному робітникові освіти, що хоче підвищити свою педагогічну кваліфікацію й слідкувати за найновішими досягненнями педагогічної думки в СРСР і за кордоном.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік—10 карб., на півроку—7 карб., на 3 місяці—4 карб.—з доставкою.

Передплатні гроші слати поштовим переказом на адресу Відділу
Періодичних Видань Вид-ва „Червоний Шлях“—Харків, пл. Розі
Люксембург, № 23.

Культурно-освітнім і професійним організаціям широкий кредит.
При колективній передплаті—знижка.

Докладний проспект періодичних видань висилається на прохання
безплатно.

Зінов'єв, Г.—Що сказав XIII з'їзд РКП	17 к.
Зінов'єв, Г.—Комінтерн—переможець	14 "
Каганович, Л.—Як збудована РКП (більшовиків)	15 "
Пелевич.—Ленін і ленінізм	16 "
Лядов, М.—Ленінізм	14 "
Радек, К.—Ленін, як основоположник Комінтерну	12 "
Сорін, Вол.—Наука Леніна про партію (про організаційні основи більшовизму)	50 "
Деборін, А.—Ленін як мислитель	30 "

Бібліотека селянина.

Серія Радянського права.

Афанасьєв.—Порадник селянина (в запитаннях і відповідях). Конституція, Земельний кодекс. Лісовий кодекс. Проподаток	25 к.
---	-------

Серія політична.

Зінов'єв, Г.—Як більшовики будують державу робітників та селян	25 к.
Одинець, Г.—Селянський інтернаціонал	10 "
Джон Рід. 10 днів, що сколихнули світ. Скорочене видання в популярному викладі для селян	30 "

Серія сільсько-господарська.

Качинський, В.—На допомогу селянському господарству	40 "
Лепченко, Я.—Про польові бур'яни та як позбутися їх	45 "

Ріжні книжки.

Барабашев.—Екскурсионний справочник по астрономії	25 к.
Народна освіта на Україні	5 карб.
Народное просвещ. на Украине. 5 руб.	
Плевако, М.—Шевченко й критика, еволюція поглядів на Шевченка)	75 к.
Протопопов, В.—Вступ до вивчення рефлексології	18 "
Сборник программ для совпартшкол I и II ступ. на 1924-25 г. 1 руб.	
Совпартшкола к 1924-1925 уч. году. 75 к.	
Шраг, М.—Зовнішня торгівля УССР та її ближчі перспективи	25 "
К. Маркс.—Наймана праця й капітал	20 "
Бухарін, Н.—Світове господарство та імперіялізм	85 "

Бібліотека малописьменного.

Серія красного письменства.

Сенченко, Ів.—Де вона. Як Оленка боролася за Радянську Владу	08 к.
Серафимович, А.—Граф Строганов та робітник Демид	06 "
Франко, Ів.—До світла	11 "
Серафимович, А.—Як він помер	06 "

Серія медицини.

Бондаренко, В.—Пранці—громадське лихо	12 к.
Руденко, О.—Про телій або сибірку	12 "

Серія антирелігійна.

Весняні свята	06 к.
Зимові свята та пости	06 "
Зелені свята	05 "
Осінні свята	05 "
Різдвяна казка	05 "
Як виникли церковні свята	05 "

Серія природознавства.

Дашевський, А. І. і Улезко Д.—Про вітер, дощ та хмари	12 к.
Серафимович, А.—Помилився (піп чи агрономія)	06 "
Тімірязєв, К.—Чудодій. Про те, як люди на природу перемагає	07 "

Ленінська селянська бібліотека.

Горбунов, Н.—Як працював Володимир Ілліч	02 к.
Горбунов, Н.—Зустрічі селян з Леніном	02 "
Колосов, М.—Тринадцять	02 "
Корольов, Г.—Про тов. Леніна	03 "
Корольов, Г.—Олександр Ілліч Ульянов	04 "
Корольов, Г.—Як жив Володимир Ілліч	02 "
Метельов, А.—Тов. Ленін у Кремлі	04 "
Ємельянов, Н.—Таємний курінь	02 "
Безим'янський.—У Ілліча	02 "
Лепешинський.—Ленін на засланні	02 "
Крупська.—Від чого помер Ленін	03 "
Смушків, В.—Ленін і поневолені наші	04 "
Панченко, М.—Ленін про релігію, або віру	04 "
Смушків, В.—Ленін і селянство	05 "
Бонч-Бруєвич, В.—Як есери хотіли вбити Леніна	06 "
Бушуєв, В.—Ленін та світова війна	03 "
Лист В. І. Леніна.—До робітників та селян України	03 "
Крупська.—Про Володимира Ілліча	02 "

Бібліотека знання.

Лепченко, Я.—Про що говорять квіти	65 к.
Дьяченко, Д.—Будова села	75 "

ШКОЛАМ, БІБЛІОТЕКАМ, СЕЛЬБУДИНКАМ, ГУРТНАМ
ТА ІНШИМ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІМ ОРГАНІЗАЦІЯМ

РОБИТЬСЯ ЗНИЖКА НА ВСІ ВИДАВАННЯ.

На складках Видавництва та його філій мається великий вибір книжок з усіх галузей знання.

— Культурно-освітнім і професійним організаціям широкий кредит. —

Вимагайте повний каталог видань, який висилається на прохання **БЕЗПЛАТНО.**

Державне Видавництво України

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ВІДДІЛ

ХАРКІВ, ПЛОЩА ТЕВЕЛЕВА, 4.

ДЕРЖВИДАВ видає книги зі всіх галузів знання: Ленінізму, Теорії Марксизму, Економіки, Політики, Історії соціального й революційного руху, мистецтва, профруху.

ДЕРЖВИДАВ видає масову літературу з серіями бібліотек: Ленінської, Науково-популярної, Селянської, Крестьянської, фабрично-заводської, Театральної, Художньої, „Хемія та війна“.

ДЕРЖВИДАВ видає підручники для шкіл всіх типів та педагогічну літературу.
ВЕЛИКИЙ ВИБІР. МАКСИМАЛЬНА ЗНИЖКА.

ПІДПИСКА НА ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ ДЕРЖВИДАВУ

ДВУХМЕСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ

Всеукраїнської Комиссії по історії Октябрьської Революції і Комуністическої партії (б) України

„ЛЕТОПИСЬ РЕВОЛЮЦІЇ“

Подписная плата:

на 1 год (6 книг)	10 руб. — к.
„ 1/2 „ (3 книги)	5 „ 50 „
Отдельный номер	2 „ — „

Для годовых подписчиков допускается рассрочка: при подписке 3 руб., по получении второго номера—2 р. 50 к., 3-го номера—2 руб. 50 к. и четвертого—2 руб. Парторганизац. и партийцам скидка 20%. Имеются комплекты за 1923 и 1924 год: №№ 1, 2, 3, 4 (5), 1 (6), 2 (7), 3 (8), 4 (9).

Цена за 9 книг 18 руб.

Парторганизац. за 9 книг 18 р. с доставкой.

Науковий Трьохмісячник Українознавства „УКРАЇНА“

Орган історичної секції Всеукраїнської Академії Наук (кол. українське наукове товариство в Києві) під загальною редакцією Голови Секції Академіка Михайла Грушевського.

Науковий часопис української літератури, історії, мистецтва, мови, письменства, фольклору, краєзнавства.

(кожна книжка по 12 аркушів)

ПЕРЕДПЛАТА:

на 1 рік (4 книжки)	6 крб.
Ціна окремого числа	2 „

Для річних передплатників дається розстрочка: при передплаті—2 крб., після одержання другого номера—2 крб. 50 к. і третього—1 крб. 50 к.

Двухмесячный Научный журнал „НОВОЕ В МЕДИЦИНЕ“ под редакцией доктора Бахмутской.

В журнале помещаются переводные материалы европейской научной медицинской мысли. Каждый номер журнала выходит размером 7—8 печатных листов.

на 1 год (6 книг)	4 р. 50 к.	Для годовых подписчиков допускается рас-
на 1/2 года (3 книги)	2 р. 50 к.	срочка: при подписке—1 р. 50 к. при получ.
Ціна отдельного номера	1 р. 10 к.	3-го номера—1 р. 50 к. и 4-го—1 р. 50 к.

Двухнедельный иллюстрированный журнал „ОКТЯБРЬСКИЕ ВСХОДЫ“

Орган Центрального Бюро по летданию при Ц. К. Л. К. С. М. У. и Главсоцвоса Наркомоса УССР.

В журнале принимают участие пионеры, видные литературные, партийные и педагогические работники.

Подписная плата:

на 1 год (26 журналов)	5 руб. — к.
„ 1/2 „	3 „ 25 „
3 месяца	1 „ 75 „
1 „	60 „
Цена отдельного номера	30 „

Для годовых подписчиков допускается рассрочка: при подписке 1 р. 75 к. по истечении 2-х месяцев—2 руб. и пяти месяцев—2 р. 25 ков.

Годовые подписчики получают бесплатно одну ценную книгу из библиотеки „Юного Ленинца“.

Иллюстрианный Двухтижневый журнал для детей школьного віку

„ЧЕРВОНІ КВІТИ“

Орган Центрального Бюро по дитячому рухові при ЦК ЛКСМУ і Головоцвику Наркомосвті УССР.

В журналі беруть участь піонери, кращі письменники „Гарту“, „Плугу“ та партійні й педагогічні робітники.

ПЕРЕДПЛАТА:

На 1 рік	6 карб. — к.
„ 3 місяці	3 „ 25 „
„ 1 „	1 „ 75 „
1 „	60 „
Ціна окремого числа	30 „

Для річних передплатників при передплаті 1 кар. 75 к., після 2-х міс. 2 кар. 15 м.—2 кар. 25 к.

Річні передплатники, що внесли всю підписну платню разом, одержують в додаток безплатно одну из книжек „Бібліотеки Молодого Ленінця“.

ВИДАВНИЦТВО „ЧЕРВОНІЙ ШЛЯХ“

ЩОМІСЯЧНИЙ КРИТИКО-
БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ЖУРНАЛ

НОВА КНИГА

виходить з листопаду 1924 р. за ред. С. Пилипенка і Г. Коцюби.

ЖУРНАЛ МАЄ ТАКІ РОЗДІЛИ:

1. Видавнича й друкарська справа.	6. Праця Видавництва і літераторів.
2. Книжковий ринок і читач.	7. Праця бюро радянських і партійних видавництв.
3. Критично - рецензійний огляд нових видань.	8. Інформаційно-справочний розділ.
4. Бібліотекознавство.	
5. Літерат.-наукове життя на Україні й на Заході.	

ПЕРЕДПЛАТА НА ЖУРНАЛ:

На 1 місяць	— карб. 50 коп.
„ 2 „	1 „ — „
„ 3 „	1 „ 50 „
„ 6 „	3 „ — „

ДО УЧАСТИ В ЖУРНАЛІ ЗАПРОШЕНО:

Агуф М., Айзенштот І., Барабашов М., Батюк І., Білик Я., Биковець М., Білокриницький Х., Булаховський А., Бушуєв, Височанський П., Волобуєв М., Воля Т., Гандов В., Гендриховська, Годкевич М., Горбань М., Дорошкевич О., Доленго М., Дубняк К., Єзерський, Єрофій І., Йогансен М., Залізнодорожський Г., Зільберфарб Й., Кравців С., Коряк В., Коцюба Г., Курило О., Лавренко Є., Лейтес А., Лепченко Я., Малаго М., Мамонтів Я., Машкин В., Меженко Ю., Мірза-Авак'янц Н., Німчинов К., Немоловський І., Пакуль Н., Панченко М., Панченко К., Пилипенко С., Платонів Ю., Плевако М., Поліщук В., Полянський М., Попов О., Попов П., Прозоровська О., Равич-Черкаський М., Радлов В., Рижков, Рохкін В., Русанов А., Самофалов, Винявський О., Слісаренко О., Слабченко, Соловйов А., Соколовський О., Суліма М., Христовий М., Христюк П., Федюченко Ф., Фомицький, Чередниченко В., Яворський М., Якубський Ю., Яната О. й инш.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

Харків, пл. Р. Люксембург, 23
ВИДАВНИЦТВО
„ЧЕРВОНІЙ ШЛЯХ“.

Там-же приймаються ого-
лошення до журналу:

1 стор.—60 карб.

$\frac{1}{2}$ „ 35 „